

سفرنامه

گشت و گذار در زنجان دیدار با مردان نمکی، بازماندگان تاریخ

آرزو احمدزاده، راهنمای طبیعت گردی

این هفته نیز مانند تمام پنجشنبه ها، بعدازظهر به سمت زنجان حرکت کردیم. مقصد اول مسان موزه

رختشویخانه یا همان موزه مردم شناسی زنجان بود. این موزه در خیابان سعدی، کوچه فرهنگ واقع شده است. این بنا به واقع یک رختشویخانه قدیمی است چرا که در قدیم مردم شهر رخت و لباس خود را در این مکان می شستند اند. چنین کاربری برای یک بنای عمومی در جهان مشابه ندارد یا کم نظیر است. هدف از ساخت این رختشویخانه تامین امنیت و آسایش زنان در فصل سرد زمستان در یک مکان سر پوشیده بوده است. این بنا را دو برادر به نام های مشهدی اکبر معمار و مشهدی اسماعیل بنا ساخته اند و سبک و سیاق معماری اش به شیوه اواخر دوره قاجار و اوایل دوره پهلوی است. این بنا پس از مرمت تبدیل به موزه مردم شناسی شده است و پر است از آدمک هایی با انواع لباس های محلی که در حال شست وشو هستند. یکی در حال شستن ظرف است و دیگری در حال آب کشی رخت های شسته شده و آن دیگر در حال لگد کردن لباسا در لگن مسی است. از رختشویخانه بیرون آمدیم و به سراغ مسجد جامع زنجان که به مسجد سید نیز معروف است رفتیم. این مسجد در جنوب سبزه میدان واقع شده است و در دوره قاجار به توسط یکی از پسران فتحعلی شاه قاجار که مرید آیت الله سید محمد مجتهد سردانی بود ساخته شد تا مرکز تدریس، اقامه نماز و مراجعات مردمی این مجتهد زنجانی باشد. وارد حیاط مسجد که می شویم ایوان های چهار گانه و قرینه مسجد خود نمایی می کنند. حوضی در وسط صحن مسجد قرار دارد که تصویر گنبد آبی رنگ زیبای مسجد در آن پیداست. از مسجد چهار ایوانی سید بیرون می آییم و سری به بازار قدیمی و سنتی زنجان می زنیم. من همیشه بازار های سنتی هر شهری را دوست دارم، نه صرفا به جهت خرید کردن، به جهت جوش و خروش، رفت و آمد و هیاهویی که اینجا جار یست، گویی اینجا زندگی با تا لامط بیشتری جریان دارد.

بازار زنجان در دوران آغا محمد خان قاجار آغاز و در زمان فتحعلی شاه قاجار خاتمه یافته و بعدها مساجد و سراها و گرمابه ها به آن اضافه شده است. بازار سنتی زنجان در قلب بافت قدیمی و مشرف به دروازه جنوبی شهر زنجان قرار دارد. بازار سنتی زنجان طویل ترین بازار سر پوشیده ایران است و با ۵۶ راه ورودی اصلی و فرعی به شبکه ارتباطی تمام شهر راه دارد. از چند راسته عبور کردیم و از طاق و قوسها و معماری زیبای بازار عکاسی کردیم و نهار را در همین بازار خوردیم. نماند چه حکمتی است که غذاهای بازار از طعم دیگری دارد و عجیب لذیذ هستند. بعد از نهار به سراغ مسجد خانم رفتیم. نام عجیبی دارد و البته معماری اش نیز بر اعجابش می افزاید. به مسجد خانم رسیدیم اما از گنبد خبری نبود، تنها دو مناره بسیار قطور و کوتاه با تزیینات زیبای کاشی و آجر داشت. این مسجد در منطقه فخرالدوله زنجان قرار گرفته و به درخواست یکی از زنان مقتدر آن زمان به نام جمیله خانم ساخته شده و به همین دلیل به «مسجد خانم» معروف شده است. و حالا وقت آن رسیده بود که به سراغ مردان نمکی برویم. به غمات دولفقاری که موزه باستان شناسی زنجان است رفتیم. مردانی که اجسادشان در معدن نمک چهره آ باد کشف شده و بازماندگانی از دوران هخامنشی و ساسانیان هستند در اینجا نگهداری می شوند. اولین مرد نمکی مردی است با موها و ریش سفید و بلند و گوشوار های در گوش چپ، و ۴ مومیایی نمکی دیگر که سالم ترین آنها چهارمین مرد نمکی است: پسری ۱۶ ساله با قد ۱۷۰ سانتی متری. این مردان همگی در نمک زمان جا مانده و بازماندگان ملموس تاریخ شده اند.

بخشی سرگرم کننده در سفر است. ساحل زیبا و درخشان هنگام، حیات وحش هنگام، آکوارיום ماهی ها، خاک سرخ هنگام، بازار هنگام، بناهای به جا مانده از استعمار، نخلستان و پارک کروکدیل ها از جاذبه های محبوب این جزیره دوست داشتنی می باشد.

لاوان

جزیره لاوان پس از قشم و کیش سومین جزیره بزرگ خلیج فارس است و چیزی حدود ۷۵ کیلومتر مربع وسعت دارد. این جزیره از شمال شرقی به بندر مقام و از شرق به جزیره شیدور منتهی می شود و از توابع دهستان لاوان در بخش کیش شهرستان لنگه استان هرمزگان است. جزیره لاوان به دلیل ذخایر عظیم نفتی از جزایر مهم خلیج فارس به حساب می آید و بخش گسترده ای از آن (حدود ۴۰ کیلومتر مربع) در اختیار سازمان های دولتی و وزارت نفت است. بنابر این می توان نتیجه گرفت بخش محدودی در اختیار گردشگران است که برای مسائلی از قبیل اقامت در جزیره لاوان باید به این نکته توجه کنند.

در گذشته شغل بیشتر مردم جزیره صید مروارید بوده اما امروزه با کم شدن

مرواریدها بیشتر ساکنین جزیره لاوان به ماهیگیری مشغول هستند. در ضمن بسیاری از آن هانیز در مجموعه های مربوط به شرکت نفت برای خود شغلی دارند. جمعیت جزیره حدود ۲۵۰۰ نفر است که این مردمان از امکاناتی مانند مدرسه، مسجد، آب، برق و تلفن بهره می برند. اکثر مردم لاوان از نژاد عرب هستند و به زبان های عربی و فارسی صحبت می کنند، همچنین دو مذهب تشیع و تسنن در میان آن ها رایج است. جزیره لاوان در خلیج فارس، گونه های مختلف گیاهی و جانوری بسیاری را درون خود گنجانده که از میان آن ها می توان به گوسفندان وحشی، آهو، کوسه و دلفین اشاره کرد. حیواناتی مهربان و دوست داشتنی که می توان از آنان عکاسی کرد و در کنارشان خاطره ای خوش را رقم زد. در سفر به جزیره لاوان می توانید سوار بر یک قایق محلی به دل دریا بروید و در کنار دلفین ها به ماجراجویی بپردازید و لذت ببرید. در نزدیکی این جزیره، بندر مقام وجود دارد که می توانید سوار بر قایق به آنجا بروید و از آن نیز دیدن کنید. به شما پیشنهاد می کنیم که حتما سری به بازار جزیره لاوان نیز بزنید و در آنجا از مردم محلی صنایع دستی بخريد و با چمدانی پر از هدایای رنگارنگ به خانه برگردید. مگر می شود به جنوب سفر کرد و ماهی نوش جان نکرد؟ پس حتما با صرف یک ماهی کباب خوشمزه، تجدید قوا کنید و از بودن در لاوان زیالذت ببرید. در هفته آینده منتظر سایر جزیره های ایران زیبا باشید....

اختصاص خودروهای شاسی بلند و موتورهای سه چرخ برای برای گشت در جزیره از برنامه هایی است که برای گردشگران هندورابی تدارک دیده شده است.

هنگام

جزیره هنگام از مجموعه جزایر خلیج فارس و در مجاورت جزیره قشم واقع شده است؛ که به واسطه حضور دلفین ها در آب های نزدیک جزیره، شهرت زیادی دارد. این جزیره ی کوچک در جنوب جزیره ی قشم قرار گرفته است و فاصله ی آن تا شهر قشم در حدود ۲۹ مایل دریایی است.

با فرار سیدن پاییز، آب های خلیج فارس مهمانان تازه ای را میزبانی می کند. در اواسط این فصل، دلفین ها به نزدیکی هنگام می رسند و تا اواسط اردیبهشت در همین منطقه می مانند.

اگر از اسکله ی کندالو که به سمت هنگام حرکت کنید می توانید دسته های دلفین را ببینید که در کنار هم بانظم خاصی شش نامی کنند. از آب بیرون می پرند و گاهی به نظر می آید در حالی که لبخند می زنند با باله های پهن و خاکستری رنگشان برای شما دست تکان می دهند.

هندورابی

همگی ما ایرانی ها، برای سفر به جنوب عموما به یاد جزیره هایی مانند کیش، قشم و هنگام می افتیم و کمتر پیش می آید که جزیره هندورابی را در نظر بگیرد. جزیره ای بسیار کوچک و البته منزوی که هنوز صحنه های زیبای طبیعت خود را حفظ نموده است. جزیره هندورابی در خلیج فارس واقع شده و جزیره ای بکر و آرام است که می تواند سواحل بسیار عالی برای تفریحات ساحلی و حتی شنا داشته باشد.

جمعیتی کمتر از ۲۰۰ نفر، آن را در گروه جزیره های کم جمعیت قرار می دهد، به طوری که می توان آن را به نوعی متروک دانست. خانه های اهالی این جزیره، قدیمی ساز، گچی و با نماهایی سفید هستند که خود جزو جاذبه های فرهنگی مردم این جزیره به حساب می آیند. همین ویژگی رami توان از جاذبه های جزیره های هندورابی دانست. چرا که هنوز سیل عظیم گردشگران ایرانی و صنعت لوکس و پرطمطراق گردشگری مانند هتل های لوکس چند ستاره، مراکز خرید شلوغ و پر از از دحام خریداران، جشن های شبانه گاهی و البته آلودگی هایی که تمام این صنایع با خود به همراه می آورند، وارد این جزیره نشده است. در اینجا، با صمیمیت مردمانی مهربان و خانای بسیار ستنی روبرو هستید. اینجا جذایب های خاص خود را دارد.

در سال های اخیر سازمان منطقه آزاد کیش گام های بلندی را جهت تبدیل جزیره هندورابی به یکی از جاذبیت های گردشگری جزیره برداشته است. جذب سرمایه گذار، نصب اسکله شناور و ایجاد زیر ساخت های اولیه در مجموعه گردشگری همچون، آب، برق و فاضلاب از اقدامات انجام شده است. جاده دور جزیره (رینگ پیرامونی) به طول ۱۷ کیلومتر و عملیات تکمیلی مربوط به ساختمان مهمانسرای جزیره هندورابی و ۵۰ کمپ و ویلا در حال اجرا است. همچنین در مجموعه گردشگری جزیره هندورابی، رستوران، کافی شاپ و پیست پیاده روی در حال ساخت می باشد.

است و ورود به آن به راحتی امکان پذیر نمی باشد.

کیش

کیش یکی از مهم ترین و پرطرفدارترین مقاصد گردشگری در این دو دهه اخیر است. به خصوص در این دو سال اخیر به دلیل بالا رفتن نرخ ارز مردم بیشتر تمایل به سفرهای داخلی دارند و بهترین گزینه، جزیره کیش است چرا که هم به اندازه جزیره های خارجی زیباست و هم با هزینه های بسیار کم تری می توان به آن سفر کرد، شاید این را می دانید که کیش یکی از قدیمی ترین جزایر خلیج فارس است و تاریخی پر فراز و نشیب را پشت سر گذاشته تا بالاخره نصیب ایران گشته، جالب است بدانید که نام قدیمی کیش، «قیس» بوده است ولی امروزه تنها بومیان این منطقه شاید جزیره را با این نام می شناسند.

کیش دارای جاذبه های تاریخی و طبیعی بسیار زیادی است که شاید با یکبار سفر به این جزیره نتوانید تمامی آن ها را ببینید، شهر تاریخی حریره ، پایاب ، کاریز ، پارک های ساحلی و تفریحی مانند تم پارک آبی اوشن ، پارک هنر ، ساحل مرجانی، باغ وحش، آکواریم، باغ پرندگان کیش، دلفیناریوم شهر زیر زمینی کاریز، کلبه هور، کشتی های تفریحی و کشتی یونانی از جمله جاذبه گردشگری برجسته و معروف کیش می باشند و در سفر به کیش طوری برنامه ریزی کنید که بتوانید از چند تای این جاذبه ها دیدن کنید.

کیش دارای آب و هوای گرم و مرطوب است و در بهار و تابستان گرم و شرجی و در پاییز و زمستان آب و هوای بسیار معتدل و مطبوعی دارد، یکی از بهترین زمان هایی که باید به کیش سفر کنید، پاییز و بهار است، چرا که در این زمان هوا به قدری در کیش خوب است که گویی در بهشت هستید، البته در تابستان به دلیل برگزاری جشنواره تابستانی کیش این جزیره بسیار شلوغ

شفافیت آب خلیج فارس در ساحل ابوموسی به حدی است که ماهی های آکواریمی و مرجان های آن نیز از کنار ساحل و موج شکن ها به طور واضح دیده می شوند.

جزیره فارسی

این جزیره در ۱۰۳ کیلومتری سواحل جنوبی ایران و در حد فاصل مرز بین ایران و عربستان واقع شده و از این نظر بسیار حائز اهمیت می باشد. جزیره فارسی فاقد آب شیرین و خالی از سکنه می باشد و هم اکنون در آن تأسیسات نفتی و تأسیسات نظامی نیروی دریایی ارتش حضور فعال دارند. ایستگاه هواشناسی که در جزیره فارسی مستقر می باشد، اطلاعات هواشناسی را به تمام شرکت های کشتیرانی می رساند.

این جزیره زیستگاه لاک پشت های پوزه عقابی خلیج فارس و مکان تخم گذاری آنان می باشد. نمونه های جانوری خاصی از رده حشرات و شاخه بندپایان در این جزیره و احتمالاً وجود دارند که هنوز به طور علمی شناسایی نشده اند. این جزیره علاوه بر اهمیت سیاسی، اقتصادی (داشتن منابع غنی نفت و گاز) و موقعیت توریزم دریایی دارای اهمیت نظامی است. موقعیت جغرافیایی جزیره فارسی باعث شده ناوگان پنجم آمریکا مستقر در بحرین، برای خروج از خلیج فارس به ناچار از بین دالان جزیره فارسی و ابوموسی عبور نمایند. بعلاوه، این جزیره به دلیل قرارگیری در مرکز خلیج فارس نقش مهمی در کنترل مسیر تردد کشتی ها به مقصد مناطق غرب و جنوب غرب خلیج فارس بازی می نماید. جزیره فارسی در زمان جنگ نفت کش ها موقعیت مناسبی را در خارج از تنگه هرمز برای مقابله به مثل در اختیار ایران می گذاشت و همچنین در طول جنگ به عنوان یک رصد کننده قوی خطوط مواصلاتی حاشیه جنوبی خلیج فارس

داشنتاین جزیره از توابع استان بوشهر است. این جزیره در اسناد تاریخی و نقشه ها با نام بومو BoumOuw، بوم+ او Aouw یعنی آب (معرب آن بومف) و بانام گپ سبز(و به معنای جای سبز) و بوم سوز یا بوموسو BoumSou ثبت شده است. بوم به معنی مکان است و «سو» چند معنی دارد، سو Souw مخفف سوز Souz نام یک نوع سبزی است و به طور کلی نیز در زبان فارسی کهن معنی سبز می دهد و در مجموع می توان آن را به معنای زمین سبز نامید. ابوموسی یک نام جدید است و سابقه آن به حدود بیشتر از یکصد سال قبل برمی گردد که یکی از ساکنان به نام ابوموسی این نام را به جای بوموسو BoumSou رایج ساخت.

فاصله میان جزیره ابوموسی و جزایر تنب به دلیل عمق مناسب آب تنهامسیر قابل کشتیرانی برای نفتکش های بزرگ است. این جزیره یکی از مراکز صدور نفت خام کشور است که با ظرفیتی قابل توجه فعالیت می کند. تأسیسات موجود در این جزیره شامل اسکله و حوضچه برای پهلو گرفتن کشتی های ماهیگیری و نظامی، فرودگاه، کارخانه آب شیرین و سایر امکانات رفاهی از جمله مدرسه، مخابرات، سینما و تأسیسات سردخانه ای برای ساکنان است.

نگاه دهنار، راهنمای گردشگری

ایران پر از مناطق شگفت انگیز و پر از جاذبه و نقاط کمتر شناخته شده است که بار و بار و شدن با هر یک از آن ها گردشگر به دنیایی جدید سفر می کند. کشورمان جزیره های متعددی دارد که تا به حال از خیلی از آن ها غافل مانده ایم و به خاطر شایعات موجود عطای سفر را به لقایش بخشیده ایم.

در این شماره و شماره ی بعده همراه ما باشید با معرفی زیبایی های جزایر ایران.

جزیره ابوموسی

جزیره ابوموسی با مرکزیت شهر ابوموسی، جنوبی ترین جزیره ایران در آب های نیلگون خلیج فارس است. این جزیره در ۲۲۲ کیلومتری بندر عباس و ۷۵ کیلومتری بندر لنگه آرام گرفته است. جزیره ابوموسی بیشترین فاصله را از سواحل شمالی خلیج فارس دارد. آب و هوای جزیره ابوموسی گرم و مرطوب است و چون به خط استوا نزدیک است، هوای آن از هوای سایر جزیره های ایرانی خلیج فارس گرم تر است.

این جزیره در اسناد تاریخی و نقشه ها با نام بومو BoumOu، بوم+ او Aouw یعنی آب (معرب آن بومف) و بانام گپ سبز(و به معنای جای سبز) و بوم سوز یا بوموسو BoumSou ثبت شده است. بوم به معنی مکان است و «سو» چند معنی دارد، سو Souw مخفف سوز Souz نام یک نوع سبزی است و به طور کلی نیز در زبان فارسی کهن معنی سبز می دهد و در مجموع می توان آن را به معنای زمین سبز نامید. ابوموسی یک نام جدید است و سابقه آن به حدود بیشتر از یکصد سال قبل برمی گردد که یکی از ساکنان به نام ابوموسی این نام را به جای بوموسو BoumSou رایج ساخت.

فاصله میان جزیره ابوموسی و جزایر تنب به دلیل عمق مناسب آب تنهامسیر قابل کشتیرانی برای نفتکش های بزرگ است. این جزیره یکی از مراکز صدور نفت خام کشور است که با ظرفیتی قابل توجه فعالیت می کند. تأسیسات موجود در این جزیره شامل اسکله و حوضچه برای پهلو گرفتن کشتی های ماهیگیری و نظامی، فرودگاه، کارخانه آب شیرین و سایر امکانات رفاهی از جمله مدرسه، مخابرات، سینما و تأسیسات سردخانه ای برای ساکنان است.